

Sumusta valoon

Kohti vauraampaa
Suomea

Suomi vaurastumisen tielle

Suomen Keskusta suuntaa tuoreessa talous- ja yhteiskuntapoliittisessa linjauksessa koronan jälkeiseen aikaan. Ensimmäiset askeleet uuteen suuntaan on otettava hallituksen tämän kevään puoliväliriihessä.

Vaikka ajatus juuri nyt tuntuu kriisin keskellä kaukaiselta, koronan jälkeinen Suomi voi olla entistä parempi. Pääsemme vaurastumisen tielle, kun uskallamme uudistua. Hallituksen tulee puoliväliriihessä varmistaa Suomen nousu muiden Pohjoismaiden talouskehityksen vauhtiin, monipuolisin toimenpitein. Tämän onnistumiseksi teemme konkreettisia ehdotuksia tässä linjauksessa.

Vahva talous luonnon kestokyvyn rajoissa antaa perustan ihmisten hyvälle elämälle. Keskustan talousajattelun keskiössä ovat toisistaan välittävät ja yritteliäät ihmiset sekä kasvuhakuiset vastuulliset yritykset eri puolilla Suomea. Vahva kestävä kasvu mahdollistaa hyvät julkiset palvelut sekä tulonsiirrot, jotka vähentävät eriarvoisuutta ja lisäävät luottamusta.

Entistä parempaa ja vaurastuvaa Suomea tehdään työllisyysastetta nostavilla uudistuksilla, joita hallituksen tulee määrätietoisesti jatkaa. Työllisyystoimien rinnalle tarvitaan vahvaa kasvupolitiikkaa. Se tarkoittaa tutkimus- ja kehityspanostusten lisäämistä, yritysten nykyistä houkuttelevampaa investointiympäristöä sekä aktiivista elinkeinopolitiikkaa.

Emme voi tyytyä Suomelle tälle vuosikymmenelle ennakoituun noin yhden prosentin kasvuun vaan tavoitteeksi on asetettava sen kaksinkertaistaminen. Kasvu ei voi perustua velkavetoiseen kotimaiseen kysyntään. Sen sijaan Keskusta haluaa luoda koko Suomeen kestävästä kasvusta, joka perustuu innovaatioille, osaamiselle, investoinneille ja korkealle työllisyydelle sekä vastuulliselle omistajuudelle.

Aktiivinen väestöpolitiikka on osa Suomen vaurastumisen tietä. Ilman toimenpiteitä Suomen väestö lähtee supistumaan 2030-luvulle tultaessa. Sekä talouden että muun tasapainoisen yhteiskuntakehityksen kannalta maltillinen väestönkasvu on tavoitteena viisaampi. Syntyvyyteen ja maahanmuuttoon voidaan vaikuttaa, ja sen Keskusta on valmis tekemään.

Talouden vahvistuvan kasvun on mahdollista luonnon asettamiin reunaehtoihin. Elinkeinoelämää sekä kulutustottumuksia on uudistettava niin, että kasvu on ympäristön kannalta kestävä. Jatkossa kasvu perustuu uusiutuviin luonnonvaroihin, kiertotalouteen sekä uusiutumattomien luonnonvarojen säästeliääseen käyttöön.

Entistä paremmassa Suomessa jokainen voi taustastaan riippumatta valita vapaasti elämänsä suunnan, perheellistyä, tehdä työtä, opiskella, yrittää ja vaurastua. Tätä tarkoittaa sosiaalisen, ympäristöllisen ja taloudellisen kestävyys tasapaino, jota Keskusta tavoittelee.

Sumusta valoon – tervetuloa Keskustan matkassa koronan jälkeiseen Suomeen!

Annika Saarikko
Keskustan puheenjohtaja

Sumusta valoon

– kohti vauraampaa Suomea

Koronan jälkeisen ajan talous- ja yhteiskuntapoliittinen linjaus puoliväli- ja kehysriiheen keväällä 2021

1. Tilannekuva	4
2. Suurten valintojen aika	6
2.1. Menneestä täytyy oppia	7
2.2. Tavoitteena hyvä elämä ja vahva luottamus koko Suomessa	7
3. Taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä Suomi	11
3.1. Keskeiset tavoitteet kasvun ja tuottavuuden lisäämiseksi:	13
3.2. Strategisella investointiohjelmalla ratkaisuja globaaleihin ongelmiin	14
3.3. Työtä ja toimeentuloa – työllisyysastetta ylös	16
3.4. Työmarkkinat kasvua ja työllisyyttä tukeviksi	18
3.5. Alueellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä kasvun linja	18
3.6. Yrittäjyydestä hyvinvointia	20
3.7. Nostetaan osaamisen tasoa ja lisätään TKI-investointeja	21
3.8. Valtio ja muu julkinen hallinto uudistuu – kustannusvaikuttavuus ja tuottavuus	22
4. Finanssipolitiikan viritys	23

1. Tilannekuva

Korona katkaisi maailmantalouden pitkään jatkuneen kasvun. Riskit maailmantaloudessa ovat lisääntyneet, kun julkiset taloudet ovat velkaantuneet voimakkaasti kriisin seurauksena ja keskuspankkien voimakas elvytys on nostanut merkittävästi sijoitusvarallisuuden arvoja. Protektio-
nismin uhka ei ole väistynyt.

Toisaalta talouksien elpyminen voi alkaa nopeasti, kun epidemia saadaan hallintaan rokotusten edettyä. Talouden kansainvälistyminen ja teknologian kehitys lisäävät kilpailua jatkossakin. Ilmastonmuutoksen torjunta korostaa yhteisten toimien merkitystä. EU:n yhteiset elvytystoimet sekä sisämarkkinoiden edelleen kehittäminen on olennaista Euroopan elpymiselle.

Suomi on osoittanut vahvuutensa koronakriisissä. Olemme onnistuneet talouden ja terveyden yhdistämisessä tähän mennessä hyvin. Kansalaiset ovat noudattaneet rajoituksia ja hallitus on reagoinut tilanteeseen laajalla kirjolla toimenpiteitä. Koronan hoito on ollut parasta talouspolitiikkaa.

Nyt on aika suunnata katseet tulevaan ja miettiä, miten kriisistä nousta. Koronan jälkeen ratkaisua odottavat samat ongelmat kuin aikaisemmin: Väestö ikääntyy ja työvoiman saanti vaikeutuu, alueet uhkaavat eriytyä ja asuntovarallisuus on uusjaossa, ja tämä kaikki rapauttaa palvelujen rahoituspohjaa. Talouden rakenteiden täytyy muuntua entistä paremmin monin tavoin muuttuvaan maailmaan.

Keskusta luottaa, että tulevaisuus on täynnä mahdollisuuksia – niin globaalisti, koko Suomessa kuin kaikille suomalaisillekin. Rohkeilla päätöksillä pystymme ratkaisemaan ongelmat ja tarttumaan digitalisaation ja globaalien markkinoiden mahdollisuuksiin sekä tukemaan ympäristön kannalta fiksumman talouden rakentumista.

Koronan jälkeisenä aikana

Ihmisiä huolettaa

- Löytyykö minulle opiskelupaikka ja onko minulle töitä?
- Uskallanko perheellistyä?
- Missä on varaa asua?
- Eriarvoistuuko Suomi ja suomalaiset?
- Onko nuorilla tulevaisuudenuskoa?
- Pelastammeko maapallon lapsillemme?

Yrityksiä huolettaa

- Onko osaavaa työvoimaa?
- Miten vastata muuttuvaan kysyntään ja pärjätä yhä kiristävässä kilpailussa?
- Saadaanko luvat ja päätökset ripeästi?
- Miten rahoittaa investoinnit ja miten kasvattaa vakavaraisuutta?
- Miten verotus ja muu lainsäädäntö kehittyvät?

Päätäjät pohtivat valtiolla ja kunnissa

- Väestön vähetessä ei pidot parane: Miten turvaamme suotuisan väestönkehityksen?
- Miten turvaamme julkiset palvelut, etuudet ja turvaverkot kestävyysvajeen varjossa?
- Pääsemmekö Koronan jälkeen kasvun vauhtiin?
- Miten saada nykyisillä rahoilla enemmän tuloksia aikaan?
- Miten rohkaista yrityksiä uudistumaan ja ideoimaan uutta?
- Kuinka pitää kaikki mukana ja torjua kansan kahtiajakautumista?
- Miten estää koronan haittavaikutukset?
- Uskaltaako uudistaa ja miten?

2. Suurten valintojen aika

Suomi on tienhaarassa ja suurten valintojen edessä 2020-luvulla. Meillä on valittavana joko elinvoiman tai näivettymisen tie.

Näivettymisen tielle meidät vie väestön ikääntyminen ja alhainen syntyvyys, liian matala työllisyysaste ja työvoimapula sekä paisuvat julkiset menot. Näivettymisen tie on itseään ruokkiva negatiivinen kierre, johon ajaudumme, jos emme uskalla uudistua. Näivettymisen tie tarkoittaisi leikkauksia tai veronkorotuksia. Veronkorotukset veisivät hapen talouskasvulta ja rajut leikkaukset tuntuisivat eniten ihmisten arjessa. Lopulta meillä ei olisi varaa sen paremmin nykyisiin julkisiin palveluihin ja etuuksiin kuin kasvua tukeviin investointeihinkaan.

Selvää on, että Keskusta valitsee elinvoiman ja kestävän kasvun tien. Elinvoiman tie on välttämätön, jos aiomme selvittää väestön ikääntymisen tuomasta haasteesta ja turvata hyvän elämän edellytykset suomalaisille. Tarvitsemme

luottamusta tulevaan, jotta ihmiset voivat toteuttaa oman lapsilukutoiveensa. Alueiden välisten erojen kaventuminen onnistuu parhaiten, kun ihmisillä on mahdollisuus valita asuinpaikkansa vapaasti toiveidensa ja elämäntilanteensa mukaisesti. Ympäristön kannalta kestävän kasvun vahvistaminen edellyttää rakenneuudistuksia ja investointeja. Työllisyyttä ja talouden rakenteita uudistamalla voimme välttää epäoikeudenmukaisiksi koetut leikkaukset ja veronkorotukset sekä investoida edelleen kestävän kasvun edellytyksiin. Elinkeinoelämää ja kulutustottumuksia uudistamalla pääsemme luonnon reunaehtoihin mahtuvaan Suomeen.

Lyhyellä aikavälillä talouskasvu riippuu keskeisesti koronan hoidosta ja rokotusten edistymisestä. Talouden starttinaappula on rokotusten läpivienti ripeästi ja yritystoiminnan tarpeet huomioon ottaen, jotta suomalaiset yritykset ovat eturintamassa nappaamassa kansainvälisestä kasvusta kiinni.

2.1. Menneestä täytyy oppia

Suomi juuttui runsas kymmenen vuotta sitten alkaneen finanssikriisin jälkeen negatiiviseen kierteseen. Se näkyi suomalaisten arjessa pitkittyneenä työttömyytenä, yritysten kilpailukyyn heikkenemisenä ja investointien hiipumisena. Finanssikriisi myös rapautti hyvinvointiyhteiskunnan pohjaa julkisena velan kasvuna. Tämä kaikki heijastui nuorten ja aikuisten tulevaisuudenuskoon. Syntyvyys kääntyi vuoden 2008 jälkeen laskuun.

Jäimme jälkeen keskeisistä kilpailijamaisista niin talouskasvussa kuin investoinneissa. Työllisyysasteemme on alhaisempi kuin muissa Pohjoisessa ja väestö ikääntyy muita nopeammin. Syntyvyysasteemme on EU:n seitsemänneksi alhaisin. Työperäinen maahanmuutto on vähäistä. Kansantalouden tuotantopohjan näin hyytyessä alhainen investointitaso synnyttää negatiivisen kierteen investointien ja muun muassa tuottavuuden, kilpailukyyn, palkanmaksukyvyn, julkisen talouden tasapainon, veroasteen ja työvoiman osallistumisen välille.

Meillä ei ole varaa toistaa finanssikriisin jälkeistä politiikkaa, jossa julkista taloutta sopeutettiin pääasiassa veronkorotuksilla. Kymmenen vuoden kituliaan talouskasvun hintaa maksamme edelleen.

Tekemättömyyden kierre saatiin katkaistua hallituskaudella 2015–2019. Uudistusten tiellä on nyt jaettava. Uudistuksissa täytyy yhdistyä alueellinen, ympäristöllinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.

2.2. Tavoitteena hyvä elämä ja vahva luottamus koko Suomessa

Keskustan tavoitteena on luoda edellytykset ihmisten hyvälle elämälle koko Suomessa. Rakennamme luottamuksen yhteiskuntaa. On luotava edellytykset sille, että ihmiset haluavat perheellistyä. Meidän on toimittava niin, ettei tuleville polville luoda kohtuutonta velkataakkaa tai jätetä ratkaisemattomia ympäristö-ongelmia. Tulevaisuus on tehtävä sosiaalisesti, ympäristöllisesti, alueellisesti ja taloudellisesti kestävin ratkaisuin.

Suomen taloudellinen menestystarina sotien jälkeisestä ajasta 2000-luvulle on ollut huima. Olemme nousseet takamatkalta maailman vauraimpien valtioiden joukkoon. Globaalisti talouden kasvu on kuitenkin rakentunut luonnonvarojen käytölle ilman riittäviä ympäristön reuna-ehdoja. Olemme Suomessa omalta osaltamme olleet lämmittämässä maapallon ilmastoa ja vähentämässä luonnon monimuotoisuutta, vaikka ympäristökysymykset on Suomessa huomioitu hyvin kansainvälisesti arvioiden.

Metsäisenä ja harvaan asuttuna, puhtaiden vesien ja puhtaan ilman maana meillä on suuria mahdollisuuksia. Meidän on ylläpidettävä uusiutuvia luonnonvaroja sukupolvelta toiselle, kun hoidamme ja hyödynnämme niitä. Suomalaiset yritykset ovat etulinjassa keksimässä ja käyttämässä uusia teknologioita, joilla kasvu saadaan luonnontaloudellisesti kestäväksi ja voimme välttää ylisuojelun.

Jatkossa kasvu perustuu biotalouteen eli uusiutuviin luonnonvaroihin, kiertotalouteen sekä uusiutumattomien luonnonvarojen mahdollisimman säästeliääseen käyttöön. Tuotannon ja kulutuksen pitää mahtua maapallon kantokyvyn rajoihin. Suomi on ollut ja voi edelleen olla tässä edelläkävijä. Tämä on vastuumme tulevia sukupolvia kohtaan.

Ympäristöllistä kestävyyttä varmistavat toimet on kuitenkin valittava niin, että ihmisten ja yhteisöjen sosiaalinen kestävyys sekä julkisen talouden kestävyys otetaan rajoitteina huomioon. Ihmisten on koettava toimet reiluiksi ja parempaa huomista rakentaviksi. Ne eivät voi siirtää myöskään taloudellisia taakkoja tuleville sukupolville.

Väestöpolitiikka on nostettava aiempaa vahvemmin talouspolitiikan agendalle. Nykyisillä kehityskuluilla Suomen väestö lähtee vähenemään 2030-luvulla. Talouden ja yhteiskuntakehityksen kannalta on parempi tavoitella vakaata, maltillista väestönkasvua kuitenkin niin, että sovitamme elämämme ja taloutemme luonnon reuna-ehdoihin. Suomi ei voi enää toimia väestöpolitiikan ajopuuna: meidän tulee asettaa tavoitteet sekä syntyvyydelle että työperäiselle maahanmuutolle.

Keskustan talousajattelu rakentuu vastuun ja vapauden tasapainoon. Jokainen on mukana ja antaa oman panoksensa yhteiseen hyvään. Ihmisillä on oltava mahdollisuus vaurastua ja yrittämisestä täytyy palkita. Yrittäjällä on myös oikeus uuteen alkuun. Yritykset toimivat pitkäjänteisesti ja vastuullisesti.

Talouspolitiikan tehtävä on lisätä talouden muuntautumiskykyä, mutta ottaa samalla huomioon ne, jotka eivät muutoksesta hyödy. Talouspolitiikalla voidaan edesauttaa niitä kehityskulkuja, joiden varaan Suomen menestyksen halutaan jatkossa rakentuvan.

Hyvässä Suomessa jokaisesta voi tulla mitä tahansa, taustasta riippumatta, jokainen voi perheellistyä ja asua haluamassaan paikassa. Tähän kaikkeen tarvitaan vahvoja ja yhdenvertaisia julkisia palveluita sekä paikallisia yhteisöjä, joissa jokainen tulee kuulluksi ja nähdyksi.

3. Taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä Suomi

Taloudellisesti, alueellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä Suomi rakentuu

- sisukkaiden, yritteliäiden ja toisistaan välittävien ihmisten ja perheiden
- innovatiivisten, investoivien, työllistävien ja vastuullisten yritysten sekä
- ketterän, palvelevan ja mahdollisuuksia luovan julkisen hallinnon varaan.

Velkavetoisen kotimaiseen kysyntään perustuvan kasvun sijaan tarvitsemme uutta kasvustrategiaa, jolla vastataan kansainvälisiin haasteisiin ja ihmisten muuttuviin tarpeisiin. Kasvustrategian tavoitteena tehdä Suomesta maailman kilpailukykyisin ja vastuullisin maa, jossa talouskasvu on kestävää niin ympäristöllisesti, sosiaalisesti kuin alueellisesti.

Kestävä kasvu perustuu innovaatioille, investoinneille, osaamiselle ja korkealle työllisyydelle. Kasvun moottori ovat yritykset, jotka pystyvät tarjoamaan ratkaisuja globaaleihin ongelmiin kilpailukykyisillä innovaatioilla. Kasvustrategiassa arvioidaan, mitkä tekijät siivittävät menestykseen kansainvälisessä kilpailussa, ja valitaan ne politiikkatoimet, joilla taataan parhaat edellytykset suomalaisille yrityksille pärjätä kiihtyvässä kilpailussa. Valtio ei ole yksin edellytysten luoja, vaan voi toimia myös investointien kiihdyttäjänä ja painopisteiden valintojen osapuolena.

Kasvu luo ihmisille työtä, yhä uusille yrityksille mahdollisuuksia ja valtiolle verotuloja. Kun samalla uudistukset pienentävät menoja, saadaan julkinen velka hallintaan. Keskustan tavoitteena on saada aikaan positiivinen kierre, jossa kestävä kasvu takaa kestävät julkiset palvelut ja vähentää ihmisten eriarvoisuutta. Tähän tarvitsemme kaikki mukaan.

Maltillinen väestönkasvu – lisää syntyvyyttä ja työperäistä maahanmuuttoa

Positiivisen kierre edellyttää ensinnäkin väestön vakaata, mutta maltillista kasvua – ei sen hiipumista 2030 luvun jälkeen. Tarvitsemme lisää työperäistä maahanmuuttoa. Myös yhä useamman Suomessa asuvan täytyy saada työtä. Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan palvelujen rahoittamiseksi maksajia on oltava enemmän.

Yritykset kasvun moottoreina

Toiseksi meidän on varmistettava suomalaisille yrityksille ympäristö, jossa tuetaan luonnon kantokyvyn kannalta kestäviä ratkaisuja ja kannustetaan tuottavuuden parantamiseen. Vain tuottavat yritykset voivat tarjota uusia työpaikkoja, maksaa kilpailukykyisiä palkkoja sekä pärjätä maailman markkinoilla. Suomen menestys riippuu yritysten rohkeudesta uudistua ja investoida. Kannustava verotus, vakaa lainsäädäntö, turvallinen yhteiskunta, sujuvat luvat ja osaava työvoima mahdollistavat yritysten investoinnit ja uusien työpaikkojen luomisen sekä työn pysymisen Suomessa.

Kasvuhakuiset yritykset synnyttävät ison osan uusista työpaikoista. Suomen on hyödynnettävä täysimäärisesti ja vaikuttavasti Suomen Kestävän Kasvun ohjelma. Ohjelmalla uudistetaan taloutemme pohjaa vihreään, ympäristöllisesti kestäväan suuntaan ja tuetaan monipaikkaisuutta digitalisaation avulla. Ohjelmalla voidaan lisätä myös julkisen talouden tuottavuutta.

Monipaikkaisuus ja digitaalisiaatio

Kolmanneksi meidän on vahvistettava asumisen, työntekeymisen ja yrittämisen edellytyksiä koko Suomessa. Talouden ja työllisyyden kasvu ei edellytä keskittämistä. Hajautettu yhteiskunta on luonnonmukaisesti turvallinen ja kriisinkestävä. Tasapainoinen aluekehitys on valtion ja alueiden vuorovaikutusta: valtio tukee alueiden kehitystä välineillään; alueet ja paikallisyhteisöt luovat omiin vahvuuksiin perustuvaa elinvoimaa. Alueet ovat erilaisia, mutta ne eivät saa olla eriarvoisia.

Toimivat tietoliikenneyhteydet ovat tämän ajan tärkeimpiä investointeja. Digitalisaatio mahdollistaa yhteiskunnan uudeksi perusrakenteeksi monipaikkaisuuden. Niin palkkatyötä, opiskelua kuin yrittämistäkin voi harjoittaa paikasta riippumatta. Ihmiset ja perheet voivat valita kotinsa paikan aiempaa vapaammin omien mieltymystensä mukaisesti. Yritykset voivat sijoittua monipuolisemmin ja olla läsnä maailmanmarkkinoilla. Tuottavuus ja tehokkuus paranevat. Korona-aika on merkinnyt yritysten, työpaikkojen, oppilaitosten ja ihmisten toimintojen digitalisoitumista. Etä on uusi normaali. Suomalainen hajautettu yhteiskunta on osoittanut vahvuutensa!

3.1. Keskeiset tavoitteet kasvun ja tuottavuuden lisäämiseksi:

Keskustan tavoitteena on tuplata talouden kestävä kasvu ennakoidusta keskimääräisestä yhdestä prosentista kahteen prosenttiin.

- Työllisyysaste 77 prosenttiin vuoteen 2027 mennessä. Uudistukset tuovat työmarkkinoille uusia ihmisiä niin työperäisestä maahanmuutosta kuin osatyökykyisistäkin.
- Syntyvyys mahdollisimman lähelle suomalaisten omaa lapsilukutoivetta (1.9) vuosikymmenen aikana
- Sujuvoitetaan ja lisätään työperäistä maahanmuuttoa siten, että siinä tapahtuu merkittävä tasokorotus esimerkiksi 10 000 hengellä vuodessa vuosikymmenen loppuun asti.
- Vauhditetaan Suomen uudistumista kestäväan kasvuun. Laaditaan koko Suomen strateginen investointiohjelma suomalaisen työn pelastamiseksi: ”Suunniteltu Suomessa, valmistettu Suomessa, omistettu Suomessa.”
- Yksityiset ja julkiset investoinnit tutkimukseen ja tuotekehitykseen kasvavat neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä
- Tuotannolliset investoinnit lisääntyvät ja jalostusaste nousee teollisuuden uudistumisen kautta
- Vahvistetaan kotimaista omistajuutta kasvattamalla kotimaisia pääomasijoituksia ja osakesäästäjien määrää
- Parannetaan julkisten palveluiden, tilojen käytön ja hankintojen kustannusvaikuttavuutta, eli tehdään samalla rahalla parempaa
- Sote-palveluiden rakenneuudistus ja hoitotakuu lisäävät tuottavuutta ja kustannusvaikuttavuutta
- Kavennetaan uudistuksilla alueellisia työllisyys- ja tuottavuuseroja

3.2. Strategisella investointiohjelmalla ratkaisuja globaaleihin ongelmiin

Ihmisten kulutustottumukset muuttuvat ja vaatimukset vastuullisuudesta lisääntyvät. Tämä muuttaa yritysten markkinoita nopeasti. Kansainvälisessä kilpailussa pärjäävät ne, jotka pystyvät tarjoamaan uusia tuotteita, palvelumalleja ja yhteistyötapoja ratkaisuksi ilmastokriisiin ja kestävään luonnonvarojen hyödyntämiseen.

Suomalaiset yritykset ovat olleet eturintamassa kehittämässä ratkaisuja globaaleihin ongelmiin. Maailmanmarkkinoiden valtaaminen uusilla innovaatioilla on jatkossakin Suomelle ja suomalaisille yrityksille kohtalon kysymys. Keskusta ei pidä ympäristöpolitiikkaa muusta yhteiskunnasta erillisenä politiikkalohkona, vaan osana kaikkea toimintaa. Globaalissa kilpailussa pärjäävät toimijat, joille ilmastoystävälliset ratkaisut ja luonnonvarojen säästeliäs käyttö ovat liiketoiminnan ytimessä eikä lisärasite. Teollisuuden vähähiilisyyskarttojen toimeenpanoa tukee vakaa ja ennustettava toimintaympäristö.

Globaaliin haasteeseen vastaaminen edellyttää osaamista, koulutusta, tiedettä, ymmärrystä, yrittämistä sekä rahoituksen ja voimavarojen oikeaa suuntaamista. Pystymme luomaan kilpailuetua ottamalla tosissaan globaalit haasteet ja kehittämällä ratkaisusta kannattavaa liiketoimintaa. Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää mittavia investointeja. Ilmastorahasto on keskeinen työkalu vihreän siirtymän edistämiseksi. Voimme olla suunnannäyttäjiä ja ratkaisujen tarjoajia!

Keskusta haluaa Suomesta parhaan investointiympäristön. Panostamme biotalouteen ja uusiutumattomien luonnonvarojen mahdollisimman tehokkaiseen käyttöön. Luomme edellytyksiä kiertotaloudelle, jossa materiaaleja hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti ja kestävästi. Palvelut ovat osa kiertotaloutta. Vauhditamme myös terveysalan ja luovan talouden kasvua. Keskustalle aluetalouden vahvistaminen on keskiössä hajautetussa yhteiskunnassa. Viennin on koko Suomen varassa. Näin viennistä syntyvästä arvonnäistä hyöttyy myös koko maa.

Osana kasvustrategiaa tarvitsemme strategisen investointiohjelman. Investointiohjelma nojaa biotalouden, uusiutumattomien luonnonvarojen ympäristöllisesti kestävä hyödyntämisen, kiertotalouden ja muiden ympäristöä säästävien ratkaisujen kehittämisen lisäksi aluetalouden luontaisiin vahvuuksiin.

Yritykset luovat työpaikat ja toteuttavat investoinnit, mutta julkisella sektorilla on mahdollistava ja niitä vauhdittava rooli. Investointiohjelmalla valtio vauhdittaa Suomen uudistumista kestäväan kasvuun. Investointiohjelman toimeenpanomiseksi valtio sitoutuu ohjelmaan kuuluvien toimialojen tki- sekä tuotannollisten investointihankkeiden joustavaan luvitukseen, investointeja tukevan infran rakentamiseen, osaamisen vahvistamiseen, rahoitusjärjestelyiden tukemiseen, julkisten hankintojen hyödyntämiseen referenssikohteiden tarjoajana sekä valtion erityistehtäväyhtiöiden hyödyntämiseen. Lisäksi edistetään puhteiden ratkaisujen vientiä.

Kestävään kasvuun perustuvan investointiympäristön parantamiseksi Keskusta haluaa:

- **Luvitukset sujuviksi:** säädetään lupaprosessin enimmäiskestosta ja luodaan ympäristölupaprosessiin ennakkoluvitus.
- **Tukia investointeihin:** Mahdollistetaan teollisuuden bio- ja kiertotalousratkaisuihin keskittyviä investointeja energiatukien ehtoja tarkistamalla. Nostetaan biotalouden jalostusarvoa tukemalla demolaitoksia ja tki-toimintaa.
- **Biokaasusta potkua:** Tuetaan biokaasun tuotantoa investointituilla ja lisätään biokaasu uusiutuvien polttoaineiden jakeluvaihtoehtoon. Vauhditetaan biokaasutankkausasemien rakentamista eri puolille Suomea. Luodaan Suomeen tutkimushankkeita- ja pilottikokeiluja koordinoiva biokaasuklusteri.
- **Työtä tuulivoimasta:** Vahvistetaan tuulivoimahankkeiden paikallista ja alueellista hyväksyttävyyttä tukemalla tuulivoiman ympärille syntyvää huolto- ja logistiikkaosaamista.
- **Virtaa akuista:** Vauhditetaan suomalaisen akkuklusterin syntymistä. Lisätään akkualan investointi- ja kehittämistukia sekä koulutusta. Uudistetaan kaivos-

lainsäädäntöä niin, että esimerkiksi akkualan ympärille syntyvä kaivostoiminta on kestävä ja kannattavaa.

- **Vedystä voimaa:** Tuetaan vetyklusterin syntymistä Suomeen ja vetyteknologian ympärille keskitetyn osaamisen parantamista.

- **Bittiä ja kvanttia:** Edistetään tekoälyn, robotiikan ja muiden digitaalisten teknologioiden kehittämistä sekä käyttöönottoa yrityksissä.

- **Palveluja maailmalle:** Palveluiden merkitys viennille, tuottavuudella ja työllisyydelle on kasvanut. Palvelut tarjoavat vakaan kasvun lähteen, kun teollisten investointihyödykkeiden kysyntä vaihtelee enemmän suhdanteiden mukaan. Matkailuala on myös vientiala. Osaamisintensiivisten palvelualojen kasvua edistetään mm. osaan työvoiman saatavuuden, kasvun rahoituksen ja TKI-toiminnan kautta.

3.3. Työtä ja toimeentuloa – työllisyysastetta ylös

Suomessa on tehty monia työllisyyttä vahvistavia uudistuksia viime ja tämän hallituskauden aikana. Kuluneella vaalikaudella on tehty päätöksiä, joiden avulla tavoitellaan noin 30 000 lisätyöllistä.

Toimia pitää jatkaa. Keväällä 2021 tasapainoisia työmarkkinuudistuksia on tehtävä noin 20 – 30 000 lisätyöllisen verran ja syksyllä 2021 loput niin, että päästään hallituksessa sovittuun 80 000 lisätyöllisen kasvuun tämän vaalikauden aikana tehtävillä uudistuksilla. Samalla vauhditetaan tuottavuutta ja sen kautta kasvua. Toimenpiteiden valinnassa painotetaan myönteisiä vaikutuksia julkiseen talouteen ja kustannustehokkuutta.

Keskustan ehdotukset kevään 2021 työvoimaa ja työllisyyttä lisäävistä toimista:

1. Sekä ansioturvaa että työmarkkinatukea uudistetaan niin, että työttömyysjaksot lyhenevät ja avoimien työpaikkojen täyttyminen nopeutuu. Työmarkkinatuki kytketään aiempaa tiiviimmin yksilöllisiin palveluihin tarpeen mukaan. Vahvistetaan ansioturvan vakuutusperustaisuutta ja parannetaan ansiosidonnaisen turvan kattavuutta. Näin aloitetaan siirtymä yleiseen ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan.
2. Kuntien monialaisilla ja yrityslähtöisillä työvoimapalveluilla saadaan työnantajat ja työnhakijat kohtamaan nopeasti. TE-palveluiden ja kotouttamisen vastuu siirretään kunnille. Uusi rahoitusmalli kannustaa ja palkitsee kuntia korkeampaan työllisyysasteeseen. Kuntakokeiluista siirretään hyviä oppeja uuteen rakenteeseen.
3. Jatketaan toimia, joilla edesautetaan ikääntyneiden pysymistä työmarkkinoilla. Näitä ovat muun muassa työkykyä ja työssä pysymistä edistävät sairauspäiväraha- ja kuntoutusuudistukset kuntoutuskomitean esityksiin pohjautuen (mm osasai-
- rauspäivärahan käytön lisääminen, kuntoutuksen vaikuttavuus) sekä ammatillisperustaisten 60 v työkyvyttömyyseläkkeiden poistaminen. Arvioidaan myös maksuluokkamallin uudistus.
4. Oppivelvollisuus uudistukseen liitetään nuorten oppisopimusten merkittävä lisääminen. Yritysten palkkauskustannukset porrastetaan alle 30-vuotiailta ilman toisen asteen ammatillista tutkintoa olevilta oppisopimusopiskelijoilta palkkatuen tai vastaavan avulla. Palkkatuen suuruus olisi opintojen alkaessa 50 prosenttia palkkauskustannuksista ja se laskisi henkilön opintojen edetessä eli osamisen karttuessa ja tuottavuuden parantuessa. Oppisopimusopiskelija saisi jatkossakin nykyisen käytännön mukaisesti työehtosopimuksen mukaista palkkaa, mutta yrityksen palkkauskustannukset olisi porrastettu palkkatuen avulla.
5. Osatyökyisten työllistymiseen avoimille työmarkkinoille perustetaan uusi kansallinen toimija #Välittäjä OY ("Suomen Sämhall") mahdollistamaan vammaisten henkilöiden ja

osatyökykyisen sujuva ja helppo pääsy mukaan työyhteisöihin normaalisti työsuhteisessa työssä, palkkatuen turvin. Uusi toimija vuokraa työntekijöitä yrityksille, valtiolle ja kunnille. Työyhteisöt monimuotoistuvat ja yritykset voivat kantaa yhteiskuntavastuunsa sujuvasti. Jatketaan uudistuksia työkyvyttömyyseläkkeen ja palkan yhteensovituksen mahdollistamiseksi vammaisilla henkilöillä ja osatyökykyisillä.

6. Työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi avataan erityisosaajien nopeiden työlupien väylä, vuoden 2021 jälkeen uudistetaan laajemmin kansainvälisten opiskelijoiden sekä työperäisen maahanmuuton järjestelmät digitaalisiksi ja sujuviksi kansainvälisten parhaiden esimerkkien mukaisesti. Tavoitteena yhden kuukauden keskimääräinen työhön perustuvien oleskelulupien käsittelyaika sekä kotouttamisen ja kuntapalveluiden sujuva toimivuus myös perheiden kannalta. Toteutetaan kokeilu maahanmuuton tarveharkinnan poistamisesta alueellisesti. Tarveharkinta on poistettava asteittain. Tavoitteena on saada aikaan tasokorotus työperäisen maahanmuuttoon. Näin turvataan osaajat niin kausityöhön kuin palveluammatteihin sekä erityisosaajien saatavuus. Osana kokonaisuutta toteutetaan erityisosaajien houkuttelu yhteistyössä elinkeinoelämän ja korkeakoulujen kanssa. Työehtojen valvontaa työvoiman hyväksikäytön ehkäisyksi tehostetaan.
7. Kotona lapsia pidempään hoitaneiden vanhempien työllistymistä vauhditetaan: 1) tuomalla TE-palvelut ja työllistymisen ja opintoihin ohjauksen tuki perhekeskusten yhteyteen 2) tuomalla kotona lapsia hoitaville maahanmuuttajaäideille oikeus suomen kielen koulutukseen sekä lisätään koulutuksen velvoittavuutta osana kotoutumissuunnitelmaa 3) lisäämällä avointa varhaiskasvatusta
- 4) lisäämällä työpaikkojen perheystävällisyyttä ja osa-aikatyön mahdollisuuksia
8. Otetaan käyttöön kotouttamistyön malli, jolla tuetaan maahanmuuttajien työllistymistä ja mukaanpääsyä suomalaiseen yhteiskuntaan. Kuntien ja kolmannen sektorin roolia vahvistetaan ja lupaprosesseja lyhennetään. Työn ohessa on kielenopetusta ja esimerkiksi ammatillista koulutusta työnantajan kanssa sovituin ehdoin. Työnantajan kustannuksia madalletaan palkkatuen tyypillisellä julkisella rahoitusosuudella. Malli valmistellaan yhteistyössä työelämän osapuolten kanssa.
9. Piilotyöpaikat näkyviksi: Avoimien työpaikkojen lisäksi on paljon työtä piilossa. Luodaan valtakunnallinen hanke yritysten työvoimatarpeiden ja työnhakijoiden kohtaamisen parantamiseksi.
10. Tuetaan ihmisten toiveiden mukaisen lapsiluvun saavuttamista perheiden tulonsiirtojen, palveluiden ja perheystävällisen työelämän avulla. Perhepoliittisten tukien taso on säilytettävä ja julkisen talouden sen mahdollistaessa niitä on kehitettävä. Työelämän on joustettava myös perheiden ehdoilla. Osa-aikatyön mahdollisuuksia tulee lisätä perheiden toiveiden mukaisesti. Pätkä- ja silpputöiden vähentäminen tukee myös perheellistymistä. Opiskelun ja perheellistymisen yhdistämistä helpotetaan.
11. Kohtuuhintaisen asumisen edistämisen parantaa myös lapsiperheiden taloudellista asemaa ja tukee toiveiden mukaisen lapsiluvun saavuttamista. Nuorille on turvattava mahdollisuus myös omistusasumiseen. Tämä näkökulma on huomioitava kotitalouksien velkaantumista koskevassa valmistelussa. Maapolitiikalla kasvukeskuksissa on merkitystä riittävän tonttitarjonnan varmistamisessa.

3.4. Työmarkkinat kasvua ja työllisyyttä tukeviksi

Työmarkkinoiden uudistaminen on välttämätöntä, jotta yhä useampi voi olla mukana työelämässä. Muuttuneessa maailmassa nykyisiä pelisääntöjä sopeutettava uuteen tilanteeseen ja haettava uusia ratkaisuja kasvun vauhdittamiseksi ja reilun työn varmistamiseksi.

Siksi Keskusta haluaa:

- **Lisätä paikallista sopimista:** lisätään sopimisen mahdollisuuksia järjestäytyneissä ja järjestäytymättömissä yrityksissä. Näin sopeutuminen maailman ja kysynnän muutoksiin on helpompaa. Paikallinen sopiminen mahdollistaa myös perheystävällisen työn.
- Sopimisen edellyttämää luottamusta vahvistaa YT-lain uudistuksessa työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksien ja tiedonsaannin sekä henkilöstön edustuksen lisääminen
- **Selvittää työehtosopimusjärjestelmän ja yleissitovuusjärjestelmän toimivuutta:** tehdään tarvittavat muutokset lainsäädännön ajantasaistamiseksi.
- **Edistää vientivetoista palkanmuodostusta kilpailukyvyä turvaamiseksi.**

3.5. Alueellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä kasvun linja

Varmistetaan paikallista elinvoimaa ja terveen aluekehityksen suunta

Paikallisen elinvoiman vahvistaminen tarkoittaa tervettä aluekehitystä kaikkialla Suomessa. Elinvoiman vahvistamiseksi tarvitaan määrätietoisia toimia, sillä väestön ikääntyminen ja keskittymiskehitys heikentävät koko Suomen kasvua.

Elinvoiman ja terveen aluekehityksen suunnan varmistamiseksi Keskusta haluaa:

- **Yhteydet kuntoon:** nopea laajakaista kattavammaksi ja nopeat yhteydet koko Suomeen. Saavutettavuuden kannalta on meidän ylläpidettävä ja kehitettävä väyliä koko maassa.
- **Monipaikkaisuus uudeksi normaaliksi:** valtion työpaikkoja paikkariippumattomiksi, jatkuva oppiminen ja itsensä sivistäminen postinumerosta riippumatta, etä- ja monipaikkatyön mahdollisuudet lainsäädännöllä toimivaksi vaihtoehdoksi.

- **Perheiden sujuvamman arjen elinvoiman moottoriksi:** sote ja sivistyspalveluiden tiivis yhteistyö paikallisesti ja sähköiset sekä fyysiset perhekeskukset matalan kynnyksen palveluiden kotipesäksi. Maksuttomat harrastukset osaksi koulupäivää. Ikäihmisten hoito kuntoon niin ettei huoli omien vanhempien hoivasta estä suomalaisten työssä jatkamista.
- **Lisätä työperäistä maahanmuuttoa** niin, että joka puolella Suomea olevaan työntekijäpulaan vastataan. Kotouttaminen ja tiivis yhteistyö kuntien ja elinkeinoelämän kesken on välttämätöntä.
- **Toteuttaa sote-uudistuksen** niin, että lähipalvelut paranevat – yhdistäen digi, liikkuvaa ja kotiin tulevaa palvelua sekä kohtaavaa palvelua. Maakuntahallinto toimii elinvoiman kehittäjänä alueellaan.
- **Turvata koulutuksen saavutettavuus.** Mahdollisuuksien tasa-arvon ytimessä on osaaminen ja koulutus. Eri asteinen koulutus ei saa karata liian kauas nuorten luota ja tarvitsemme myös uusia digitaalisia oppimisen alustoja, jotka poistavat etäisyydet. Koko Suomen voimavarat saadaan näin käyttöön, kun ihmisillä on mahdollisuudet edetä niin pitkällä kuin kyvyt kantavat.

Kuva: Kuvatoimisto Rodeo Oy

3.6. Yrittäjyydestä hyvinvointia

Talouden ja työllisyyden sekä näin ollen myös hyvinvoinnin lähde ovat yritykset ja yrittäminen. Keskustan tavoitteena on luoda mahdollisimman kannustava investointiympäristö, jotta positiivinen kierre saadaan Suomessa aikaiseksi. Menestyvät yritykset kerryttävät verotuottoja julkisten palvelujen rahoittamiseen monin eri tavoin, muun muassa arvonnäisverotuksen, palkkaverojen, energiaverojen ja yhteisöveron kautta.

Suotuisan investointiympäristön luomiseksi tarvitsemme toimia monilla eri politiikka-aloilla, myös verotuksessa. Hallitus on tähän mennessä tehnyt päätökset määräaikaista investointien tuplapoisto-oikeudesta sekä määrällisestä tutkimusyhteistyökannustimesta. Toimenpiteitä voi pitää ennen muuta signaaleina yritysmyönteisestä veropolitiikasta. Yritysmyönteistä veropolitiikkaa täytyy jatkaa. Elpymistoimena Keskusta esittää väliaikaista tappiotasausmallia, jossa verovuoden tappion voi vähentää aikaisempien vuosien voitosta.

Yritysten kannalta kilpailukykyisten verotusolosuhteiden lisäksi olennaista on ennakoitava näkymä tulevasta. Pidemmällä aikavälillä Keskustan tavoitteena on muuttaa yritysverotuksen rakennetta voimakkaammin investointeja tukevaksi. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi siten, että yhtiöön jätettyyn voittoon kohdistuisi alhaisempi yhteisövero. Näin yrityksellä olisi selkeä kannuste lisätä investointeihin käytettävää osuutta voitosta.

- **Yrittäjien ja yritysten verotusta ei kiristetä.**
- **Verotus tukemaan nopeampaa elpymistä:** Nopeavaikutteisena toimenpiteenä otetaan väliaikaisesti käyttöön tappiotasausmalli, jossa verovuoden tappiot kateutetaan viime vuosien voitollisista tuloksista. Yritys voi näin ollen saada tappion perusteella aikaisempana vuonna maksamansa yhteisöveron käytettäväksi investointeihin. Tappio ei ole myöhemmin enää käytettävissä, joten kyse on verotuksen jaksottamisesta.
- **Lisää kotimaisia sijoittajia:** Laajennetaan osakesäästötiliä nostamalla sen raja vähintään 100 000 euroon ja laajentamalla tuotevalikoimaa. Tuetaan kasvuhakuisten yritysten rahoituksen saatavuutta luomalla kannustimia yksityisen pääoman lisäämiseksi ja kasvattamalla pääomasijoitusrahastojen kokoa.
- **Potkua sukupolven- ja omistajanvaihdoiksi:** nostetaan Finntaxin omistajanvaihdoislainojen enimmäismäärää 500 000 euroon.
- **Turvaa ja kanssakulkemista:** helpotetaan yrittäjän ja yrityksen velkajärjestelyyn pääsyä, varmistetaan rekrytointikeinoja, vahvistetaan neuvontapalveluja, ulotetaan liikunta-, kulttuuri- ja koulutusetu myös yrittäjille.
- **Arvo- ja toimitusketjuja kotiin:** kiinnitetään erityistä huomiota yritysten omavaraisuusasteeseen, varmistetaan alihankintayritysten mahdollisuudet toimia kotimaassa.

3.7. Nostetaan osaamisen tasoa ja lisätään TKI-investointeja

Korkealuokkaisen osaaminen vahvistaminen on välttämätöntä, jotta Suomi pärjää kovassa kansainvälisessä kilpailussa. TKI-investointien määrän kasvattamiseen neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta tarvitaan monia toimenpiteitä. Erityisen välttämätöntä on varmistaa rahoituksen pitkäjänteisyys yli vaalikauden. Kestävän kasvun ohjelma on lähivuosina keskeinen rahoituskanava. Osaamisen ja TKI-toiminnan vauhdittamiseksi Keskusta haluaa:

Sujuvat oppimisen mahdollisuudet: lisätään väliaikaisesti korkeakoulutuksen aloituspaikkoja sekä lisätään nopeavaikutteisia täsmä- ja muuntokoulutuksia, kannustetaan omaehtoiseen jatkuvaan oppimiseen kehittämällä toimiva koulutussettimalli. Vahvistetaan yliopistojen kandidatuksien työmarkkinakelpoisuutta. Helpotetaan väyliä opintoalan vaihtamiseen kandidati- ja maisteritutkinnon välillä mukaan lukien koko korkeakoulukenttä. Näin lisätään uusia tutkintoyhdistelmiä työelämän tarpeisiin, helpotetaan jatkuvaa oppimista sekä lisätään nuorten aikuisten mahdollisuuksia rytmittää elämänsä (työn, opiskelun ja perheellistymisen yhteensovitus). Luodaan korkeakoulujen digitaalinen oppimisalusta koko Suomeen.

Osaamista maailmalta: Helpotetaan erityisosaajien ja start up yrittäjien työperäistä maahanmuuttoa ja vahvistetaan osaajien houkuttelua sekä

parannetaan heidän perheidensä palveluita Suomessa yhdessä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoite on lyhyellä aikavälillä yli kaksinkertaistaa vuosittainen erityisosaajien Suomeen tulijoiden määrä

Rahastolla pitkäjänteisyyttä: On arvioitava TKI-rahaston perustaminen. Rahaston varat korvamerkitään TKI-toimintaan ja niitä voi käyttää vain nykyisen tason ylittävään rahoitukseen. Rahaston varat kerättäisiin esimerkiksi erillisellä TKI-joukkovelkakirjalainalla tai valtion omaisuutta hyödyntämällä. Näin saataisiin vuositasolla muutaman sadan miljoonan euron lisäys nykyiseen menokehykseen verrattuna.

Yritykset keksimään ja kehittämään: kannustetaan yhä useampaa yritystä tekemään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa innovaatioasetelin avulla. Otetaan käyttöön pysyvä ja hallinnollisesti kevyt TKI-lisäveron ystäys verotuksessa.

TKI rahoituksessa vahvistetaan erityisesti soveltavaa tutkimusta ja mahdollistavien teknologioiden rahoitusta. Lisätään veturiekosysteemien rahoitusta.

Kannustetaan hyödyntämään eurooppalaista ja muuta kansainvälistä TKI-rahoitusta kehittämällä neuvontaa ja vastinrahoitusta.

3.8. Valtio ja muu julkinen hallinto uudistuu – kustannusvaikuttavuus ja tuottavuus

- Valtion tehtävä on huolehtia siitä, että julkinen hallinto tarjoaa ihmisille hyvät palvelut ja yrityksille hyvät toimintaedellytykset. Julkisen hallinnon on oltava ketterä ja joustava, jotta niin ihmisten kuin yritystenkin tarpeisiin voidaan reagoida nopeasti.
- Sote-rakenneuudistus mahdollistaa tehokkaamman ja vaikuttavamman sote-palvelujen järjestämisen. Sote-uudistuksen lainsäädännön viimeistelyssä ja uudistuksen toimeenpanossa on varmistettava yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden vahva mukanaolo palveluiden tuottamisessa. Ne kirittävät myös julkista sektoria parempaan toimintaan.
- Julkisen hallinnon digitalisaatio, sääntelyn sujuvoittaminen sekä kustannustehokas julkisten tilojen yhteiskäyttö, tilojen rakentaminen ja kunnossapito ovat osa-alueita, joissa voidaan edelleen parantaa tuottavuutta. Näille tulisi asettaa uusia konkreettisia tavoitteita, jotta verovarot käytetään mahdollisim-
- man viisaasti. Valtion ja kuntien sekä tulevien maakuntien tulee tehostaa tilojen yhteiskäyttöä.
- Etätyötä ja paikkariippumatonta työtä mahdollistetaan mm. julkisen sektorin yhteiskäyttötilojen avulla
- Kuntien ja muun julkisen sektorin palvelujen tuotantotavan tiukasta normiohjauksesta siirytään toimintamalliin, jossa asetetaan tavoitteita palveluille ja niiden laadulle.
- Kuntien mahdollisuuksia purkaa tarpeettomaksi käyneitä kiinteistöjä tulee helpottaa siten, että tästä ei seuraa kriisikuntakriteerien täyttymistä, kun kunnan pyrkimyksenä on vähentää tarpeettomia tilakustannuksia.
- Laajalla yhteistyöllä rakennetun ohjelmalla investoidaan johtamiseen, työhyvinvointiin ja työkykyyn ja sairauspoissaolojen vähentämiseen julkisella sektorilla, erityisesti koronan kuormittamissa henkilöstöryhmissä

4. Finanssipolitiikan viritys

**Ylisukupolvisuus edellyttää,
että julkisen talouden velkaantuminen käännetään laskuun**

- Finanssipolitiikkaa ei kiristetä kriisin keskellä
- Julkisen talouden kriisinkestävyttä vahvistetaan, jotta selviämme seuraavasta taantumasta emmekä jätä liikaa taakka lapsillemme
- Velkaantuminen voidaan taittaa jo ennen vuosikymmenen loppua, kun noin 5 miljardin euron julkisen talouden vahvistamistavoitteessa edetään määrätietoisesti.
- Työn ja yrittämisen verotusta ei kiristetä
- Osana uskottavaa finanssipolitiikkaa pidetään valtiontalouden menokehyksistä kiinni.

Hallituksen on talouspolitiikallaan tuettava kasvun, tuottavuuden ja työllisyyden vahvistumista. Finanssipolitiikka ei pidä kiristää kriisin keskellä. Finanssipolitiikan kiristämisen ajankohtaa arvioidaan ensi syksyllä budjettiriihessä, ja jolloin täsmennetään myös vuoden 2023 alijäämätavoite.

Koronakriisin onnistuneen hoitamisen myötä Suomen talous supistui aiemmin ennustettua selkeästi vähemmän v. 2020. Myöskään julkinen velka ei noussut v. 2020 aikana niin paljon kuin mitä aiemmin arvioitiin. Tämän vuoksi on harkittava, tulisiko hallituksen velkaantumisen vakauttamistavoitetta aikaistaa vuosikymmenen lopusta parilla vuodella.

Velkaantumisen taittamisessa on syytä pitää kiinni n. 5 miljardin euron sopeutustavoitteesta. Kestävyystiekartan painotus rakenneuudistuksiin (leikkausten ja veronkorostusten sijasta) ja rakenne ovat yhä perusteltuja (työllisyys n. 2 mrd. e, talouskasvun edellytykset n. 1 mrd. e, julkisen sektorin tuottavuus n. 1 mrd. e, sote-uudistus 0,5 mrd. e. Yht. 4,5 mrd. e), mutta tiekartta tarvitsee lisää konkreettisia ja päätöksiä uudistusten toimeenpanosta kevään kehysriihessä.

Kasvupanostuksien rahoittamiseksi on hyödynnettävä Suomen kestävä kasvun ohjelmaa sekä tehtävä tarvittaessa menojen uudelleenkohdennuksia. Kestävän kasvun ohjelma on ensi sijassa uudistava, vaikka se merkitsee jonkinasteista elvytystä toteutusvuosinaan. Hallitusohjelmassa sovitusta valtiontalouden menokehyksestä on pidettävä kiinni. Vuonna 2020 kehysrajoitteesta luovuttiin täysin poikkeuksellisella tavalla koronan aiheuttamien poikkeusolosuhteiden vuoksi.

Merkittävään verotuksen keventämiseen ei ole tässä tilanteessa mahdollisuutta, koska veronkevennykset eivät ole kokonaan itserahoittavia. Ne lisäisivät alijäämää. Toisaalta verotusta ei pidä kiristää. Suomen valmiiksi korkean veroasteen vuoksi taloutta ei voida tasapainottaa verotustoimin. Kasvun kannalta on tärkeää, että yrittämisen verotus on kannustavaa, pääomien kertymistä tukevaa sekä ennustettavaa. Vahva tase kantaa yrityksiä vaikeina aikoina.

Pitkällä tähtäimellä julkisen talouden kestävyys ja resilienssiä täytyy vahvistaa. Globaalit riskit ovat lisääntyneet ja kriisejä näyttää tulevan entistä useammin. Koronan jälkeisenä aikana täytyy varautua jo seuraavaan mullistukseen ja aikakauteen.

Keskusta
Se kotimainen.